

Barcsay Firka

3. évfolyam
2016 tavasza

Szentendrei Barcsay Jenő Általános Iskola
2000 Szentendre, Kálvária út 18.

barcsayfirka@gmail.com

A tartalomból:

A húsvéti ünnepekör **3-5**
A húsvéti nyúl története
Tojásfestés természetesen

Április 1. Bolondok napja **6-7**
Fecske Csaba versei

Tavaszi csillagképek **8-10**
Állatokról

A Föld napja **11-13**
Szivárvány
Honnan fúj a szél?

Tartsunk otthon állatokat! **14**
A fekete macska és a babona

Meseajánló tavaszra **15**

Rejtvény **16**

TAVASZ

Minden ember szereti a tavaszt, hiszen ilyenkor már kimehetünk az utcára akár egy vékony kabátban vagy pulcsiban is. Beszélgethetünk, fogócskázhatunk a friss levegőn. Már nyílnak a virágok is: kibújt a hóvirág, a téltemető, virágzanak a nárciszok. Megérkeztek az első gólyák, s lassan felébrednek a pillangók és a méhek is. Újra zöld fű fogja borítani a kertet, az udvart is. A színek visszatérnek a világba.

Felülhetünk a rég nem látott biciklinkre, rolerezhetünk, gördeszkázhatunk.

Ha már kellemesen elfáradtunk, a nap végén, finom uzsonnával a kezünkben leülhetünk a kertben, pihenhetünk, hogy készen álljunk egy újabb csodás tavaszi napra.

LÁZÁR EMESE

A húsvéti ünnepekör

A húsvét mozgó ünnep: március 22. és április 25. között a tavaszi napfordulót követő holdtölte utáni első vasárnapra esik. Az ünnepre nagyböjttel készültek az emberek. Ennek kezdete a hamvazó szerda. Sokan egyenesen a mulatságból mentek hajnali misére hamvazkodni. (A bibliai időkben a bűnös hamut szórt a fejére) Ettől kezdve nem ettek húst hat hétig.

A nagyböjt vége virágvasárnap.
E napon barkát szentelnek a templomban.

Virágvasárnapot követi a nagyhét.

Nagycsütörtök az utolsó vacsora emlékezete, nagypéntek Jézus kereszthalálának a napja, nagyszombat éjszakája és vasárnap feltámadásának ünnepe.

Nagycsütörtökön elnémulnak a harangok. Azt mondták róluk Rómába mentek. Helyettük fakereplővel kerepelnek. Újra csak nagyszombat este szólalnak meg.

Nagypéntek szigorú böjti nap, egyes helyeken csak pattogatott kukoricát ettek ilyenkor egész nap. Ugyanakkor a megtisztulás napja is. Nagypénteken mossa a holló a fiát, ahogy a közmondás mondja, illet megtisztalkodni az ünnepre.

Húsvét hétfője önfeledt örömmünnep. A locsolkodás szokása ősi termékenységvarázslásban gyökerezik, mint a tojásfestés is.

A húsvéti nyúl története

Tudjátok, hogy mióta és miért a nyúl a húsvét jelképe?

A nyúl, mint *húsvéti jelkép* először nyugat Európában vált hagyománnyá, de Magyarországon is elterjedt, és a mai napig hatalmas népszerűségnek örvend. A 16. századi Németországban használták először ezt a szimbólumot, és hazánkba csupán XIX. század folyamán került.

A húsvét a keresztények egyik legnagyobb ünnepe, amely alkalmával Jézus feltámadására emlékeznek. Ennek ellenére a vallásos szövegekben és rituálékban nem található semmilyen utalás nyulakra vagy színes tojásokra. A **húsvéti nyuszi eredetét** más forrásokban kell keresni.

Eredete valójában a mai napig tisztázatlan, de a legenda szerint húsvét napján a hold felszínén egy nyuszi képét vélték felfedezni. Részben ennek köszönhető, hogy a nyúl szimbóluma szorosan összefonódott ezzel az ünnepel.

Emellett a nyulat, mint ahogyan a tojást is, már az ókori idők óta termékenység szimbólumként tartották számon. Mivel ezek az állatok általában nagyon sok utódot nevelnek fel, a tavaszi napéjegyenlőség idején tartott ünnepeken kiemelkedő szerepet tulajdonítottak nekik.

Horváth Vilmos

Tojásfestés természetesen

Nemsokára itt a húsvét. Elmondok nektek néhány ötletet, amikkel tojást lehet festeni az ünnepre. Ezekben az a jó, hogy az alapanyagok egy egyszerű háztartásban is jelen vannak.

A kék tojásokhoz: Vágj apróra *vöröskáposztát*, és önts rá annyi vizet, hogy éppen ellepje! Főzd nagyjából fél óráig és várd meg, amíg kihűl és dobd bele a tojásokat!

A sárga tojásokhoz: Főzd meg a *kurkumát*, és utána rakd bele a tojásokat! Utána főzd még addig, amíg kellően élénk színűek lesznek!

A rózsaszín tojásokhoz: Szárított *csipkebogyót* vagy jó minőségű csipkebogyó tea filtert rakj bele forró vízbe, majd készíts belőle sűrű főzetet! Ha teljesen kihűlt, rakd bele a tojásokat!

A pöttyökhöz használj fehér festéket!

Nagy Emma

Április 1. Bolondok napja

Április 1. a tréfálkozás, a bolondozás napja. Az emberek egymással viccelődnek, ugratják egymást.

E nap története azzal kezdődött egyesek szerint, hogy IX. Károly francia király rendeletet hozott 1564-ben, hogy az emberek ne április 1., hanem január 1-jén tartsák a szilvesztert, hiszen a középkorban az új év kezdete még egybeesett a természet ébredésével, a tavasz kezdetével. Az ajándékozás megmaradt, de április elsején inkább bolondos ajándékot adnak.

Talán az egyik legrégebbi tréfát Toulouse grófja, XIV. Lajos francia király fia eszelte ki. Aldozatul Gramont márkit választotta. Március 31. éjszakáján, mialatt a márki aludt, a gróf cinkosaival kilopatta a ruháit. Minden egyes darabot felfejtettek, majd újra összevarrtak, de szűkebbre. Reggel a márki fel akarta húzni a nadrágját, de nem fért bele. Riadtan nyúlt mellénye után, ám nem tudta begombolni. Ugyanígy járt a kabátjával is. Javában küszködött, amikor rányitotta az ajtót az egyik cinkostárs:

"- Az istenért, márki, mi történt önnel? Egészen meg van dagadva!" A márkiról gyöngyökben hullt a veríték, hogy miféle furcsa és borzasztó betegség üthetett ki rajta. Orvosért futtattak, az orvos pedig - aki szintén beavatott volt - megvizsgálta, receptet írt és gondterhelten távozott. Elszaladtak a recepttel a gyógyszerészhez, aki visszaküldte, hogy nem érti. Nem is érthette, mert ez volt ráírva: „Végző ollót, és vágd fel a varrást!”

A bolondok hava

Ha elsején bármit mondasz,
Saját jósorsodon rontasz,
Ha elhiszed, csak a felét,
Ami hírt kapsz, levélszemét,
Apró tréfák, bolond bókók,
Kint a szél zúg, meg a drótok,
Beborult, de még süt a nap,
A föld a fehér kalap alatt,
ma még köd van, holnap meleg,
A légben fönt kísértetek,
A dróton is lelkek jönnek,
Képernyődben megfürödnek,
Ha nem kaptál eddig vírust,
Nem értheted a korstílust.

Vörös István

Belső Bori

Fecske Csaba

Fényben

harmattól gyöngyöző tulipán
tékozló ragyogás, fényözön
bibék közt egy bogár barangol
parányi szemébe költözöm

bogárrá változom eltűnök
nem látsz hát azt hiszed nem vagyok
pedig ha ebben a kertben jársz
csöndemet örökké hallhatod

Tavaszdik

jégcsapok orra
elcsöppen
napfény fürdik a
vízcsöppben

ütköző szarvú
fű zöldell
réteket kínál
hús zölddel

mint csibe barka
pelyhedzik
már a rigó is
rázendít

este a felhők
tűzboglyák
nagy hegyek ingét
kormozzák

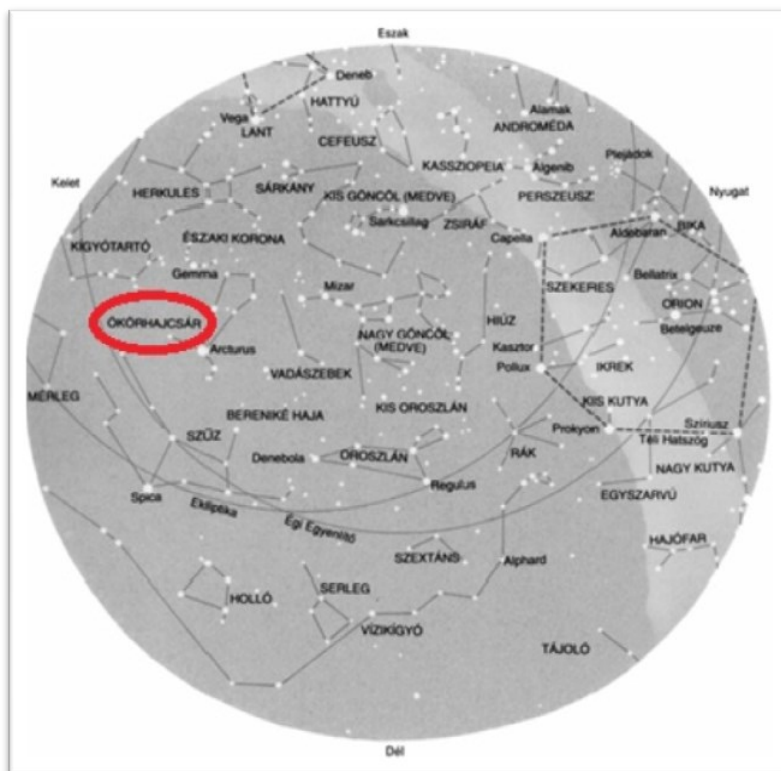

TAVASZI CSILLAGKÉPEK

A tavaszi csillagképek közül talán az Ökörhajcsár a legfeltűnőbb. Több legenda is fűződik hozzá. Az egyik szerint az Ökörhajcsár találta fel a szántást. A másik szerint medvetáncoltató volt, aki a Nagy Medvét táncoltatja. A harmadik monda szerint két vadászebbel üzi a medvét, ezek is csillagkép-alakban megtalálhatók.

A csillagkép legfényesebb csillaga az Arcturus; vörös óriáscsillag, az égbolton a negyedik legfényesebb.

Az Ökörhajcsártól keletre (balra) egy gyönyörű, apró csillagkép található, az Északi Korona (*Corona Borealis*). Csillagai sarló alakban helyezkednek el. Legfényesebb csillaga a Gemma, amely az ékkő a koronán.

Horváth Vilmos

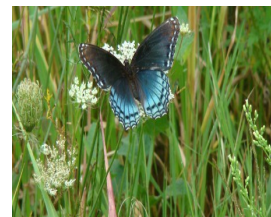
Lepkék, pillangók

A pillangók apró, kicsi, könnyű kis rovarok. Rendkívüli szaglásuk és tájékozódási képességük van. A repülni készülő lepke szárnyai az erekbe nyomuló levegőtől terülnek szét és merevednek meg. Ha szereted őket, ne vadássz rájuk! Ha megfogod őket, a szárnyukon lévő pikkelyek ráragadnak a kezedre, és ezután már nem tudnak tovább repülni.

Rengeteg gyönyörű lepkefaj létezik mindenféle méretben. A legkisebb a fehérpettyes boglárka. Szárnyának fesztávolsága 1,5 cm. A legnagyobb az Atlasz lepke. Szárnyának fesztávolsága 1,30 cm.

Bármekkora is legyenek, vigyázni kell rájuk, hiszen rendkívül törékenyek.

Csak messziről csodáljuk őket!

Madarak

Barázdabillegető

Bár Európa déli részein és a brit szigeteken állandó madárnak számít, nálunk költöző madár. Már február végén, március elején megérkezik költőhelyére. Mutató, kedves kis madár, könnyen felismerhető, még repülésben is. A nevét a folyamatos farktoll billegetéséről kapta, mely még kedveltebb és érdekesebb madárrá teszi. A barázdabillegető szinte bárhol feltűnik, ahol egy kis víz van a közelben. Házunk, kertünk bármely pontján fészkelhet, ahol tetőt érez a feje felet és elég biztonságot. Kizárólag állati eredetű az étrendje, főképp vízi rovarok és szitakötők.

A fekete gólya

A fekete gólya közismert rokona, a fehér gólyától színezet alapján könnyen megkülönböztethető. Csőre alsó kávája felfele íveltebb. Fészket nem a házakra, hanem mocsaras erdők fáira rakja. Itt a vizeken halászgat. Réten csak a vonulás idején látható. Nálunk szórványosan költ, főleg a Duna és a Tisza ligeterdeiben. Ez a védett madár körülbelül március végén április elején érkezik Magyarországra.

A fríz lovokról

A mai fríz őseit az elsők között házasították Európában. A II. században a Hadrianus római császár idején szolgáló fríz katonákkal már ezek a lovak is részt vettek a nagy-britanniai hadjáratokban. Bizonyos szakemberek szerint a shire ló fajta elődei is ezek a lovak voltak. A fríz lóállományt a 16-17. században andalúz ménekkel keresztezték. Ennek köszönhető, hogy a fajtát ma a melegvérűek között tartják számon. A fríz majdnem kihalt az 1900-as évek elején: mindössze három fedezőmén maradt meg. A gyönyörű feketék kedvelői azonban sikeresen regenerálták a frízt, és az 1900-as évek második felében a fajta addig ki nem használt tulajdonságai is előtérbe kerültek.

Barlangi állatok Magyarországon

Magyarországon rengeteg barlang található. Ennek csak 50%-a látogatható, és sok érdekes állat lakja őket.

A barlangi góte, ami több mint kétszáz évig él, algákkal táplálkozik. Hónapokat bír ki élelem nélkül.

A barlang másik hírhedt élőlénye a denevér.

Ennek az állatnak több fajtája van. A **denevérek** az emlősök osztályának egyik rendje. 19 család és mintegy 928 ma élő faj tartozik a rendbe. Az emlősállatok egyedüli csoportja, amely aktív repülésre képes. Mellső végtagjaikon a másodiktól kezdve valamennyi ujjuk erősen meghosszabbodott. Közöttük, valamint a törzs oldala között egy vékony bőrredő – a „vitorla” – feszül, amely a hátsó lábra és a farokra is kiterjed. Mivel bőrszárnyuk nem ereszti át a levegőt, röptük különbözik a madarakétól.

A denevérek egyik nagy ellensége a barlangi sikló kígyó. Ez a kígyófajta akkor vadászik, amikor a denevérek éppen evés utáni alvásukat végzik. A lelógó cseppkövek közt elrejtőzik és körbecsavarja áldozatát, és addig szorítja, amíg el nem pusztul.

Belső Bori, Huszti Mátyás, Lázár Emese, Spanberger Izabella

A FÖLD NAPJA

Ugye Ti is szeretitek a környezet órát, pláne, ha technikával párosul? És azt is tudjátok, hogy minden évben április 22-én van a Föld napja?

Története:

Az ötletet John McConnell vetette fel 1969-ben egy UNESCO konferencián, San Franciscóban. A Föld napját első ízben 1970. március 21-én tartották, ami az északi féltekén a tavasz első napja. Denis Hayes amerikai egyetemi hallgató 1970. április 22-én mozgalmat indított a Föld védelmében, és megalapította az Earth Day Network-ot (=Föld Napja Hálózat). Azóta az alternatív energiaforrások kutatója és szakértője lett. Már mozgalmának megindításakor több mint 25 millió amerikai állt mögé, ma pedig szinte az egész Földre kiterjed az általa kezdeményezett mozgalom. Ezernél több szervezet vesz részt benne. A következő jelentős esemény a Föld Napja Nemzetközi Hírközpont megalakulása volt 1989-ben Kaliforniában, ettől kezdve havonta küldtek hírlevelet a világ minden országába, hogy sokféle akcióval ünnepeljék április 22-én a Föld napját az egész világon.

(forrás: Wikipédia)

Itt van pár ötlet, hogyan teheted még szebbé szobádat újrahasznosított dolgokkal. Az elkészítéshez kérj felnőtt segítségét!

1. Vegyél egy-két villát. Fúrj rá egy lyukat és hajlítsd fel a szárát. Pár fogat hajts le, és már készen is van.

Ez a tartó nem csak játék, de ceruza és egyéb kis holmik tartója is lehet. Végez egy konzervdobozt és fess le egyszerűre. Ha Angry birds figurákat csinálsz, fess neki szemet, szájat és orrot. De ha decopage technikát használasz, akkor tehetsz rá szalagot is.

Belső Bori, Spanberger Izabella

Szivárvány

Sokan úgy tartják, hogy a szivárvány varázslat. Ebben nincs igazuk, mert valójában ez a nap és az eső csodálatos játéka. Ehhez az égi szépséghez sok hiedelem fűződik. Mint például a törpék, akik a szivárvány lábánál őrzik az arannyal teli zsákokat. Sokan meg is próbálják megkeresni ezt a helyet, amit általában nem találnak meg, mert a szivárvány vége nem ér a földre. Van, aki ezt az ég mosolyának hiszi, ám ez kicsit furcsán hangzik, ugyanis a színes csík felfelé ível, mintha egy szomorú száj lenne. Ha te is megpillantasz egy szivárványt, ne felejtse el, hogy a végét hiába keresed, úgysem találod meg!

Puy Zsófi

Honnan fúj a szél?

A Szél a Nap „gyermeke.” A Napból érkező sugárzás nem mindenhol egyformán melegíti fel a levegőt, ezért mindig vannak a Földön melegebb és hidegebb helyek. Hőmérséklet-különbség alakul ki. A levegő – miként minden anyag – kitágul, ha melegszik. A tágulás miatt a meleg levegő „ritkább”, mint a hideg, ebből következően „könnyebb” is annál. Ami könnyebb a környezeténél, az fölfelé száll, ahogy a gázbuborék vagy a fadarab a vízben. A fölszálló meleg levegő helyén viszont valami hiány keletkezik. Ott kevesebb lesz a levegő, kisebb lesz a légnyomás. a hőmérséklet-különbség révén végül légnyomás-különbség alakul ki. A kis légnyomású hely pedig szinte beszívja a szomszédos területekről az ott lévő hidegebb levegőt. Ezt a levegőáramlást hívjuk szélnek.

A görög tengerészek nagyon jól ismerték a szeleket. Athénban a Szelek tornya épületén nyolc szélístent jelenítettek meg. Mindegyik más-más irányú és erősségű szelet képviselt. Közülük kettő közismert: Boreász (az északi szél istene), az ő nevét viseli a bóra, az Adriai-tenger keleti partjának a szele bukószél, a tengerparton magasodó hegyekből zúdul alá; testvére Zephyrosz, akit magyarul Zefirnek mondunk, nyugati szél, a tenger felől érkezik, enyhe és kellemes.

TARTSUNK OTTHON ÁLLATOKAT

Nem tudod, milyen állatot tarts?

Én nagyon ajánlom a teknőst. Kis helyen is elfér, szelíd és nem is hangos.

KÉZBEVÉTEL:

Nagyon könnyű megszelídíteni főleg akkor, ha egy kis finomságot ajánlunk fel neki. Ha a páncélja alá tesszük hüvelykujjunkat és a többit pedig a páncéljára, és így fogjuk meg, akkor annyira nem fog megijedni.

ETETÉS:

A legtöbb teknős növényevő. Az állatunknak nem árt egy kis vitamin sem. Ilyet az állatkereskedésekben lehet kapni. A saláta nem túl laktató, ezért azt mellőzzük.

TISZTÁNTARTÁS:

Kis barátunk alá tehetünk egy kis szalmát, fűvet vagy forgácsot is. Ezt körülbelül 5-7 naponta kell cserélni.

Sok sikert a teknősökhöz!

Cservenka Lilla

A fekete macska is helyes háziállat, bár csak azoknak való, akik nem babonásak....

A fekete macskához több babona is fűződik. A legközismertebb: ha átsétál előtted az úton, akkor balszerencse ér.

Sokáig nem hittem ebben, amíg velem is meg nem történt az alábbi eset.

Éppen az utcán sétáltam, amikor a szomszéd fekete cicusa átbullagott előttem az úton. Eszembe jutott ugyan a régi babona, de nem foglalkoztam vele. Alig mentem pár lépést, amikor hatalmasat estem. De még mindig nem gondoltam arra, hogy ez a macska miatt van. Felálltam és mentem tovább. Nemsokára újra a földön találtam magam. Jó pár kék folttal a lábamon értem a nagymamámékhoz. Amikor helyet foglaltam a kanapén, nagypapa mellém ült és megkérdezte, miért foltos a lábam. Én csak annyit feleltem, hogy találkoztam egy fekete macskával. Papa felállt és a konyha felé indult, de mintha elfelejtett volna valamit, visszafordult, és ezt mondta:

- Pedig nincs is péntek 13.!

Puy Zsófi

Meseajánló tavaszra

Csukás István a ma élő egyik legidősebb írónk.

Írásai közül a kedvencem a Nagy Hohoho Horgász. Ez körülbelül 30 éves mese. Egy horgásról szól, aki egy kicsit néha kelekótya. Legjobb barátja a főkukac, aki imád aludni, s csali is egyben. Előfordul, hogy nincs zsákmány, de ez nem keseríti el őket. Nyáron a tóban, télen a kádban horgásznak. A halak gyakran kinevetik őket a különös ötleteik miatt. Az Öreg Hal mindig túljár az eszükön. A Hoho felesége gyakran zsörtölődik férje különleges hobbjá miatt, de ezzel nem törődnek, vígan fütyülnek indulójukat: Ha itt a nyár, ha itt a nyár a szív a víznek szalutál! Vígan lép, mint egy tornász a Nagy Ho-ho-ho-horgász!

Mostanában már ritkán játsszák a tv-ben, de néha az M2-n előfordul. Ha meglátjátok, ne kapcsoljátok el!

Cservenka Lilla

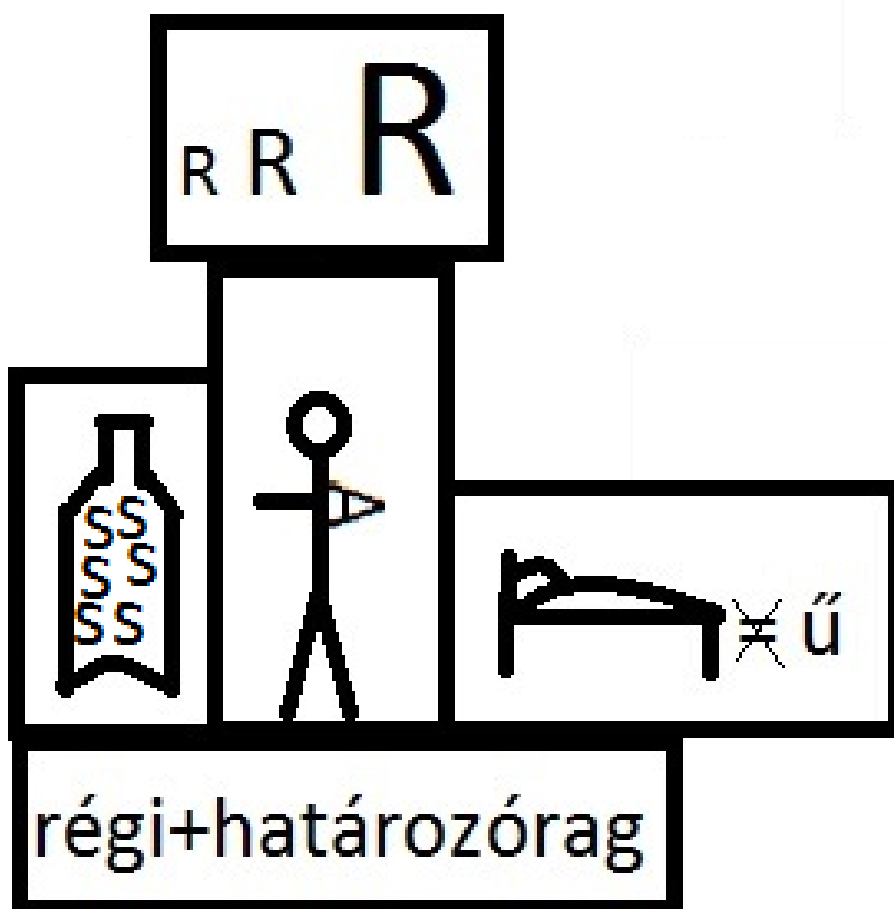
Olvasni szeretőknek ajánljuk Csukás István verseit is.

„Gyerek leszek egy percre újra én,
örökzöld időmből kipislogok,
a létezés halhatatlan ívén
a teremtésig visszacsusszanok.

Boldog részecske, együtt lüktetek,
s kinyílok mohón, mint a tavaszi ág,
ledobjuk, unt kabátot, a telet,
s szívemmel ver a születő világ.”

A rejtvényt Horváth Vilmos készítette

Rejtvényvár

Szerkesztőségünk tagjai

Belső Bori 4.a, Spanberger Izabella 4.a, Cservenka Lilla 5.a, Huszti Mátyás 5.a, Lázár Emese 5.c, Puy Zsófi 5.c

Horváth Vilmos 5.e, Nagy Emma 5.e

Egy kicsit javította: Sörös Marianna